

Sygn. akt IV Ca 1043/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – Sędzia Katarzyna Mirek - Kwaśnicka

Sędzia Renata Wanecka (spr.)

Sędzia Joanna Świerczakowska

Protokolant : Sandra Budek

po rozpoznaniu na rozprawie 4 listopada 2020 r. w P.

sprawy z wniosku D. C. (1)

z udziałem D. C. (2)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Żyrardowie z 19 grudnia 2018 r.

sygn. akt I Ns 626/14

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie w punktach I, III, IV, V, VI i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Żyrardowie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za II instancję;
2. oddalić obie apelacje w pozostałej części.

Sygn. akt IV Ca 1043/19

UZASADNIENIE

D. C. (1) w dniu 19 sierpnia 2014 roku wniosła do Sądu Rejonowego w Żyrardowie o podział majątku wspólnego jej i D. C. (2). Wniosła o ustalenie, iż w skład majątku wspólnego byłych małżonków C. wchodzi nieruchomości i ruchomości, w tym dwa samochody. Wniosła również o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym w ten sposób, że udział D. C. (1) wyniesie $\frac{3}{4}$, a D. C. (2) $\frac{1}{4}$.

W odpowiedzi na wniosek o podział majątku wspólnego D. C. (2) nie kwestionował składu majątku wspólnego. Również wniósł o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, z tym, że jego udział powinien wynieść $\frac{8}{9}$, a wnioskodawczyni $\frac{1}{9}$.

Na skutek pozwów złożonych przez D. C. (2) do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie o zapłatę z tytułu zwrotu wydatków na wspólne kredyty poniesione z majątku osobistego, do sprawy zostały przekazane sprawy o zapłatę kwot: 16.191,57 zł, 24.065 zł, 16.782,71 zł.

Wnioskodawczyni wносиła o oddalenie wszystkich ww. roszczeń z tytułu spłat kredytów.

W piśmie z 20 lipca 2016 roku D. C. (1) wniosła o rozliczenie nakładów w wysokości 41.773,15 zł z majątku osobistego na nieruchomość położoną w Ż. w postaci remontu domu po ustaniu wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej w 2015 roku. Ponadto wniosła o rozliczenie nakładów w kwocie 10.580 złotych, które poniosła poprzez spłatę kredytu na budowę domu w B., który to dom znajduje się w posiadaniu D. C. (2).

Uczestnik wniósł o oddalenie wniosku zwrot nakładów z majątku osobistego wnioskodawczyni na remont domu mieszkalnego w Ż.

Pismem z 27 października 2017 roku D. C. (2) wniósł o rozliczenie dochodów uzyskanych przez D. C. (1) w latach 2014-2016 z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego w kwocie 311.751,88 złotych, którą to kwotę, jak twierdził wyliczył na podstawie danych statystycznych odnoszących się do zysków uzyskiwanych z prowadzenia gospodarstwa rolnego podawanych przez GUS.

Ponadto uczestnik podniósł, że dokonał spłaty kredytu w kwocie 40.200 złotych zaciągniętego na poczet budowy domu w B..

W piśmie z 30 października 2017 roku D. C. (2) złożył wniosek o rozliczenie dopłat unijnych uzyskanych przez D. C. (1) z (...).

W piśmie z 23 lutego 2018 roku D. C. (2) rozszerzył swoje stanowisko odnośnie sprzętu wchodzącego w skład majątku wspólnego. Podniósł, że dodatkowo żąda wyceny: betoniarki, dwóch pił spalinowych marki H., skutera marki Y., myjki ciśnieniowej typu K., sprężarki powietrza wraz z wyposażeniem, miernika wilgotności ziarna, lin, łopaty, siekiery, wyposażenia warsztatu podręcznego, dwóch profesjonalnych wiertarek wraz z wyposażeniem.

W piśmie z 8 sierpnia 2018 roku D. C. (1) wniosła o rozliczenie dalszych nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny poprzez uiszczenie kwoty 29.320 złotych tytułem spłaconego kredytu przeznaczonego na budowę domu na nieruchomości w B..

W piśmie z 7 września 2018 roku uczestnik wniósł m.in. o uzupełnienie wyceny co do rozsiewacza do wapna marki P..

W piśmie z 17 października 2018 roku D. C. (2) wniósł o rozliczenie dopłat z UE za kolejne lata.

Postanowieniem z 19 grudnia 2018r. Sąd Rejonowy w Żyrardowie w sprawie I Ns 626/14 z wniosku D. C. (1) z udziałem D. C. (2) ustalił w punkcie I, że w skład ich majątku wspólnego wchodzi następujące składniki majątkowe:

- a) zabudowana nieruchomość położona w B., gm. (...), stanowiąca działki gruntu nr (...) o powierzchni 14.500 m², dla której Sąd Rejonowy w Żyrardowie prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 1.112.000 zł,
- b) niezabudowana nieruchomość położona w B., gm. B., stanowiąca działki gruntu nr (...) o powierzchni 0,7699 ha, dla której Sąd Rejonowy w Żyrardowie prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 383.861 zł,
- c) niezabudowana nieruchomość położona w B., gm. B., stanowiąca działki gruntu nr (...) o powierzchni 1,3192 ha, dla której Sąd Rejonowy w Żyrardowie prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 669.636 zł,
- d) niezabudowana nieruchomość położona w B., gm. B., stanowiąca działki gruntu nr (...) o powierzchni 1.488 m², dla której Sąd Rejonowy w Żyrardowie prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 73.219 zł,
- e) zabudowana nieruchomość położona w Ż. i T., gm. B., stanowiąca działki gruntu nr (...) o powierzchni 9,53 ha, dla której Sąd Rejonowy w Płocku prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 604.009 zł,

- f) niezabudowana nieruchomość położona w Ż., gm. B., stanowiąca działkę gruntu nr (...) o powierzchni 7,32 ha, dla której Sąd Rejonowy w Płocku prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 374.620 zł,
  - g) niezabudowana nieruchomość położona w T., gm. B., stanowiąca działkę gruntu nr (...) o powierzchni 5,5287 ha, dla której Sąd Rejonowy w Płocku prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 314.384 zł,
  - h) niezabudowana nieruchomość położona w N., gm. B., stanowiąca działki gruntu nr (...) o powierzchni 2,15 ha, dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 181.280 zł,
  - i) niezabudowana nieruchomość położona w D., gm. S., stanowiąca działki gruntu nr (...) o powierzchni 10,7771 ha, dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 531.680 zł,
  - j) niezabudowana nieruchomość położona w D., gm. S., stanowiąca działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,1631 ha, dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 6.881 zł,
  - k) niezabudowana nieruchomość położona w B., gm. L., stanowiąca działkę gruntu nr (...) o powierzchni 9,26 ha, dla której Sąd Rejonowy w Lipnie prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 144.623 zł,
  - l) traktor Z. F. 125+ nr rej. (...) o wartości 87.220 zł,
  - m) traktor Z. 5320 nr rej. (...) i ładowacz czołowy o wartości 50.960 zł,
  - n) przyczepa P. 653/2 6T nr rej (...) o wartości 17.444 zł,
  - o) przyczepa P. 653/2 6T. rej. (...) 29KV o wartości 17.444 zł,
  - p) agregat uprawowy typ 750 o wartości 16.072 zł,
  - q) agregat podorywkowy o wartości 5.292 zł,
  - r) siewnik do poplonów (...)o wartości 4.116 zł,
  - s) siewnik do zbóż o wartości 4.704 zł,
  - t) opryskiwacz polowy 400 l o wartości 1.470 zł,
  - u) pług zagonowy o wartości 1.568 zł,
  - v) rozsiewacz do nawozów o wartości 2.156 zł,
  - w) brony o wartości 588 zł
  - x) przenośnik ślimakowy o wartości 931 zł,
  - y) N. (...) o wartości 27.340 zł,
  - z) O. (...) nr rej. (...) o wartości 5.949,97 zł
- o łącznej wartości 4.651.837,97 zł.

Sąd oddalił wnioski o nierówne udziały w majątku wspólnym (punkt II) oraz dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że składniki opisane w punkcie I a), b), c), d), y), z) o wartości łącznej 2.270.629,97 zł przyznał D. C. (2), zaś składniki opisane w punkcie I e), f), g), h), i), j), k), l), m), n), o), p), q), r), s), t), u), v), w), x) o wartości 2.381.208 zł przyznał D. C. (1) (punkt III) oraz zasądził tytułem dopłaty od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika

27.644,51 zł, płatną jednorazowo w ciągu roku od uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (punkt IV).

Sąd oddalił pozostałe wnioski (punkt V) oraz pozostawił uczestników przy kosztach postępowania związanych z ich udziałem w sprawie (punkt VI).

Sąd Rejonowy ustalił:

D. C. (1) i D. C. (2) zawarli związek małżeński w dniu 7 lipca 1990 roku w B.. W dniu 12 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Płocku rozwiązał ich małżeństwo przez rozwód z winy obu stron. Wyrok uprawomocnił się 11 października 2013 r.

Sąd Rejonowy w Żyrardowie, w sprawie III RC 258/12 wyrokiem z 3 czerwca 2014 roku ustanowił z dniem 12 grudnia 2011 roku rozdzielną majątkową pomiędzy małżonkami D. C. (2) i D. C. (1). Wyrok uprawomocnił się 23 lipca 2014 roku.

Postanowieniem z dnia 12 września 2014 roku Sąd Rejonowy w Żyrardowie unormował prawa i obowiązki stron postępowania w niniejszej sprawie w ten sposób, że do czasu prawomocnego zakończenia postępowania upoważnił D. C. (1) do wyłącznego korzystania, prowadzenia gospodarstwa rolnego i sprawowania zarządu nad nieruchomościami położonymi w miejscowości T. i Ż., N., D. i B. oraz wymienionymi w postanowieniu pojazdami i maszynami rolniczymi, a także samochodem N. (...) nr rej. (...) z 2007 roku.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Żyrardowie, w sprawie II K 519/14 D. C. (2) został uznany za winnego tego, że w okresie od stycznia 2004 roku do 13 grudnia 2011 roku w miejscowości B. województwo (...), znęcał się psychicznie i fizycznie na swoją żonę D. C. (1) oraz córkami N. C. i H. C. oraz w okresie od stycznia 2004 roku do października 2009 roku nad swoim synem M. C. w ten sposób, że będąc nietrzeźwym oraz znajdując się pod wpływem alkoholu - z błahych powodów wszczynał awantury w trakcie których używał wobec nich przemocy fizycznej, polegającej na zadawaniu ciosów rękoma, pięściami, i przypadkowymi przedmiotami w różne części ciała, kopaniu, szarpaniu, popychaniu, ciągnięciu za włosy, które to zachowania powodowały u nich obrażenia ciała w postaci otarć naskórka i zasinień oraz wyzywał ich słowami uznawanymi powszechnie za obelżywe i wulgarne, ubliżał, poniżał, szydził, groził pozbawieniem życia i pobiciem, zakłócał spokój nocny, niszczył należące do nich mienie oraz przedmioty gospodarstwa domowego, wyganiał z domu, zakazywał korzystania ze wspólnych pomieszczeń w domu, wyrzucał przygotowane posiłki, złośliwie wyłączał energię elektryczną, ogrzewanie, ciepłą wodę, stosował nadmierną kontrolę, zmuszał M. i N. C. do nocnego przepisywania tekstów książek i zjadania śniadectw szkolnych oraz wykonywania ciężkich prac fizycznych, demolował pokój, w którym przebywała N. C. poprzez wyrzucanie przedmiotów z szaf i półek, zrywanie firanek wysypywanie śmieci do łóżka, zmuszał M. C. do biegania z plecakiem wypełnionym kamieniami, następstwem których to zachowań było targnięcie się na własne życie przez M. C. w dniu 27 grudnia 2007 roku poprzez podjęcie próby podcięcia żył oraz zażycia nieustalonej ilości – nie mniejszej jednak niż dwadzieścia sztuk - leków m.in. P., S., C. oraz w dniu 2 maja 2008 roku uderzył N. C. elementem z tworzywa sztucznego, czym spowodował u niej obrażenia ciała w postaci złamania paliczka środkowego 5 palca lewej ręki i ranę w miejscu złamania, co skutkowało naruszeniem czynności narządu jej ciała na okres dłuższy niż 7 dni, jak również w dniu 21 listopada 2011 roku na skutek zadawanych N. C. ciosów spowodował u niej obrażenia ciała na okres nie dłuższy niż 7 dni oraz w dniu 3 maja 2010 roku na skutek zadawanych D. C. (1) ciosów spowodował u niej wielomiejscowe obrażenia ciała w postaci zasinień i krwiaków podskórnych, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów jej ciała na okres nie dłuższy niż 7 dni tj. czynu wypełniającego dyspozycję art. 207 § 1 i 3 kk w zb. z art. 157 § 1 kk w zb, z art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za czyn na podstawie art. 207 § 3 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Wyrok uprawomocnił się 15 maja 2017 roku.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim z 2 listopada 2016 roku D. C. (2) został skazany za to, że w okresie od nieustalonego dnia nie wcześniej niż 1 maja 2012 roku do dnia 9 listopada 2012 roku w G. i na terenie powiatu (...) oraz w miejscowości P. i Ż. gm. B. uporeczywie nękał D. C. (1), N. C. oraz M. C. w ten sposób, że wysyłał

na ich telefony komórkowe - wbrew ich woli – wielokrotnie znaczne ilości wiadomości tekstowych oraz wielokrotnie wykonywał w ciągu doby znaczne ilości połączeń telefonicznych o różnych porach dnia i nocy, ponadto nachodził D. C. (1) i M. C. w miejscu pracy oraz śledził ich co wzbudziło w ww. uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszyło ich prywatność. Wyrok uprawomocnił się 9 stycznia 2018 roku.

W skład majątku wspólnego D. i D. byłych małżonków C. wchodzi prawa i przedmioty majątkowe opisane w punkcie I postanowienia z 19 grudnia 2018r.

Nieruchomość zabudowana położona w miejscowości B., gmina B., powiat (...) województwo (...) o powierzchni 14.500 m² (...) o wartości 1.112.000 zł została nabyta w drodze umowy sprzedaży 3 lutego 2000 roku. Uczestnicy wybudowali na niej dom jednorodzinny. Na dzień złożenia wniosku o dokonanie podziału majątku wspólnego obciążona była hipoteką kaucyjną do kwoty 335.839 złotych na rzecz banku (...) S.A. (obecnie Bank (...) S.A.) Kredyt był spłacany po ustaniu wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej przez D. C. (2). Na dzień złożenia wniosku do zapłaty pozostało 77.213,04 zł. Uczestnik zaprzestał spłaty kredytu pod koniec 2015 roku, o czym poinformował wnioskodawczynię podczas Wigilii i od tego czasu spłaca go D. C. (1).

W 2011r., z uwagi na znęcanie fizyczne i psychiczne D. C. (1) wyprowadziła się z domu.

Niezabudowane nieruchomości w B., wymienione w punkcie I b), c) i d), zostały kupione przez uczestników 12 czerwca 2001 roku aktem notarialnym sporządzonym przed J. M. - notariuszem w B. za numerem repertorium A nr (...)

Zabudowaną nieruchomość położoną w Ż. i T., gmina B. (punkt I e), składającą się z działek (...) o powierzchni 9,53 ha, dla której Sąd Rejonowy w Płocku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), byli małżonkowie otrzymali w drodze darowizny od rodziców wnioskodawczyni do majątku wspólnego na mocy umowy z 3 września 2001 roku zawartej w formie aktu notarialnego przed Z. B. notariuszem w P. za numerem repertorium (...). W dziale III księgi wieczystej dla w/w nieruchomości, ujawnione jest ograniczone prawo rzeczowe na rzecz rodziców wnioskodawczyni D. i R. J. w postaci dożywotniej służebności mieszkania.

Nieruchomość niezabudowaną w Ż. gmina B. (punkt I f), składającą się z działki (...) o powierzchni 7,32 ha, dla której Sąd Rejonowy w Płocku prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 374.620 zł, byli małżonkowie nabyli na podstawie umowy sprzedaży z 2003 roku sporządzonej w formie aktu notarialnego przed M. Ś. - notariuszem w P. za numerami rep. (...) i rep. A (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana jest hipoteka umowna zwykła na kwotę 98.000 złotych, przy czym wierzytelność została spłacona. Kredyt spłacany był po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej przez D. C. (1).

Nieruchomość niezabudowaną w T., gmina B. (punkt I g), składająca się z działki (...) o powierzchni 5,5287 ha, dla której Sąd Rejonowy w Płocku prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 314.384 zł wnioskodawczyni i uczestnik nabyli na podstawie umowy sprzedaży z 8 listopada 2000 roku, sporządzonej przed B. M. – notariuszem w P.. W dziale IV księgi wieczystej wpisana jest hipoteka umowna kaucyjna zwykła przy czym wierzytelność zabezpieczona hipoteką została już spłacona.

Nieruchomość niezabudowaną w N., gmina B., (punkt I h), składającą się z działek (...) o powierzchni 2,15 ha, dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 181.280 zł strony nabyły na podstawie umowy sprzedaży z 21 stycznia 2007 roku sporządzonej przed J. D. notariuszem w S. za numerem repertorium A nr (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana jest hipoteka zwykła na kwotę 124.000 złotych na rzecz (...) Banku Spółdzielczego w Ł. na zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego na realizację inwestycji w zakresie nowych technologii w rolnictwie zapewniających wysoką jakość produktu na podstawie umowy o kredyt (...) z 14 września 2007 roku.

Nieruchomość położona w miejscowości D., gmina S. (punkt I i), składająca się z działek (...) o powierzchni 10,7771 ha, dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 531.680 zł byli małżonkowie C. kupili 28 marca 2007 roku aktem notarialnym sporządzonym przed K. K. (1) notariuszem w S. za numerem repertorium A nr

(...). W dziale IV ww. księgi wieczystej ujawniona jest hipoteka zwykła na łączną kwotę 85.280 złotych oraz hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 42.640 złotych na rzecz (...) Banku Spółdzielczego w Ł. na zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego za zakup gruntów rolnych na podstawie umowy kredytowej (...) z 21 marca 2007 roku. Na dzień złożenia wniosku o podział majątku wspólnego pozostało do spłaty 45.600 złotych. Kredyt spłacany jest przez D. C. (1).

Niezabudowaną nieruchomość w D., gmina S., (punkt I j) składającą się z działki (...) o powierzchni 0,1631 ha, dla której Sąd Rejonowy w Sierpcu prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 6.881 zł. strony nabyły na podstawie umowy sprzedaży z 27 marca 2008 roku sporządzonej przed K. K. (1) - notariuszem w s S. za numerem rep. (...).

Nieruchomość niezabudowana położona w miejscowości B. gmina L. (punkt I k), działka nr (...) o powierzchni 9,26 ha, dla której Sąd Rejonowy w Lipnie prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 144.623 zł, D. i D. C. (2) kupili 30 maja 2007 roku na podstawie aktu notarialnego sporządzonego przed C. K. notariuszem w L. za numerem Rep. A(...). W dziale IV księgi wieczystej ujawniona jest hipoteka zwykła umowna na kwotę 46.225 złotych oraz hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 23.112,50 zł na rzecz (...) Banku Spółdzielczego w Ł. na zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego za zakup gruntów rolnych na podstawie umowy kredytowej nr (...) z 25 kwietnia 2007 roku. Kredyt spłacany był po ustaniu wspólności przez D. C. (1). Na dzień złożenia wniosku zadłużenie z tytułu ww. kredytu wynosiło 26.400 zł.

W skład majątku wspólnego wchodzi ponadto maszyny i urządzenia rolnicze, mianowicie:

- traktor Z. F. 125+ nr rej. (...) o wartości 87.220 zł,
- traktor Z. 5320 nr rej. (...) i ładowacz czołowy o wartości 50.960 zł,
- przyczepa P. 653/2 6T nr rej. (...) o wartości 17.444 zł,
- przyczepa P. 653/2 6T nr rej. (...) o wartości 17.444 zł,
- agregat uprawowy typ 750 o wartości 16.072 zł,
- agregat podorywkowy o wartości 5.292 zł,
- siewnik do poplonów (...) o wartości 4.116 zł,
- siewnik do zbóż o wartości 4.704 zł,
- opryskiwacz polowy 400 l o wartości 1.470 zł,
- pług zagonowy o wartości 1.568 zł,
- rozsiewacz do nawozów wartości 2.156 zł,
- brony o wartości 588 zł,
- przenośnik ślimakowy o wartości 931 zł

oraz dwa samochody:

- N. (...) o wartości 27.340 zł,
- O. (...) nr rej. (...) o wartości 5.949,97 zł

Wartość wszystkich składników należących do wspólnego dorobku byłych małżonków C. wynosi 4.651.837,97 zł.

Strony dodatkowo obciążone były spłatą należności z tytułu umowy kredytu inwestycyjnego nr (...) z 8 marca 2010 roku.

D. C. (1) jest z zawodu pielęgniarką. Uzyskuje dochody w wysokości około 2.400 zł netto. Podejmowała dodatkowe prace, i tak: od 1997 do 1998 roku pracowała w szpitalu w W. w klinice okulistycznej i tam podejmowała dodatkowe prywatne dyżury. W 2005 roku pracowała dodatkowo w M. w domu opiekuńczo – rehabilitacyjnym, pracowała dodatkowo również w 2007 roku. .

Od 2007 roku małżonkowie posiadali wspólny rachunek w banku (...) S.A. D. C. (1) otrzymała kartę do tego konta, jednakże została ona pocięta przez uczestnika i wnioskodawczyni nie korzystała samodzielnie z pieniędzy znajdujących się na tym koncie.

D. C. (2) opłacał dzieciom wyjazdy wakacyjne, szkołę latania, rejsy, wyjeżdżał z żoną za granicę.

Uczestnik postępowania jest z zawodu pilotem. Uczestniczył w misjach wojskowych w Syrii, w Iraku i w Kuwejcie. Uzyskał z tego tytułu dochody, które przeznaczył m.in. na budowę domu w B.. Dodatkowo małżonkowie kupowali ziemię rolną. W czasie, gdy żona korzystała z urlopu wychowawczego, D. C. (2) utrzymywał rodzinę.

Obecnie D. C. (2) jest na emeryturze wojskowej. W czasie postępowania pracował dodatkowo, jako pilot cywilny i uzyskiwał dochody w wysokości około 15.000 złotych miesięcznie.

Obecnie D. C. (2) odbywa karę pozbawienia wolności za znęcanie się nad rodziną.

Początkowo małżonkowie C. wraz z dziećmi mieszkali w mieszkaniu służbowym D. C. (2) w W.. Po powrocie z misji w Kuwejcie zdecydowali, że rozpoczną budowę domu w B..

Pieniądze na wykończenie i wybudowanie domu częściowo pochodziły ze środków, które D. C. (2) zarobił w Iraku, a częściowo z kredytu.

W 2004 roku D. i D. C. (1) wykupili mieszkanie służbowe D. C. (2) za ułamek jego wartości rynkowej, tj. za 21.589,73 zł. Następnie sprzedali je na wolnym rynku i środki uzyskane ze sprzedaży przeznaczyli na wykończenie domu w B..

Po otrzymaniu darowizny od rodziców D. C. (1) w postaci gruntów położonych w miejscowości T. i Ż., małżonkowie zaczęli kupować na kredyt grunty rolne, na których prowadzili gospodarstwo rolne. W pracę zaangażowane były ich dzieci: N. i M., a także ojciec D. R. J., który mieszkał w domu położonym na darowanej nieruchomości.

D. C. (1) i D. C. (2) zlecali prace w gospodarstwie (...) – ojcu wnioskodawczyni, który nie brał za to pieniędzy. W gospodarstwie pracowali też D. C. (1) oraz starsze dzieci: N. i M..

D. C. (2) najmował pracowników do pracy na polu, z którymi urządzał sobie imprezy alkoholowe.

W 2011 roku D. C. (1) wyprowadziła się ze wspólnego domu w B. z uwagi na przemoc domową ze strony męża. W 2012 roku próbowała zebrać plony z pola. Wówczas D. C. (2) kładł się pod kombajn, żeby żona nie mogła niczego ściąć.

Do 2012 roku małżonkowie spłacali wspólnie kredyty, jednak od tego roku D. C. (2) zaniechał regulowania zobowiązań z tego tytułu. W 2013 roku D. C. (2) nie poniósł żadnych nakładów na gospodarstwo rolne, ale zebrał plony z 14 ha ziemi.

W 2012 roku D. C. (1) nie posiadała ziarna na zasiewy praktycznie rozpoczynała uprawę od początku.

W Wigilię w 2015 roku D. C. (1) otrzymała od D. C. (2) list, w którym napisał, że nie będzie spłacał rat za dom w B., który pozostawał w jej posiadaniu, przesłał jej wyciąg z konta, z którego wynikało, że kilka rat nie zostało uregulowanych w terminie. Wnioskodawczyni przejęła ten obowiązek na siebie.

Od 2013 roku D. C. (1) z ojcem oraz dziećmi zaczęła sama uprawiać gospodarstwo, jednak w 2014 roku D. C. (2) zebrał znaczną część plonów, ściągł najbardziej wartościowy rzepak. D. C. (1) próbowała go powstrzymać, bo to za jej środki zostały kupione nawozy, rośliny itp.

D. C. (2) z tego co zarobił, większość przeznaczał na własne potrzeby. Syn stron M. C. pracował już w okresie liceum. Gdy dzieci chciały coś kupić, zwracały się o pieniądze do matki.

D. C. (2) uczył się rolnictwa od swojego teścia R. J.. Ojciec wnioskodawczyni pomógł kupić działki rolne, ponieważ sprzedający byli jego kolegami. Uzgodnił z nimi cenę 22.000 i 35.000 złotych. Za jedną D. C. (2) zapłacił gotówką, a na zakup drugiej z działek wziął kredyt. Jednak zamiast 35.000 zł, pożyczył 50.000 złotych. Mówił wówczas, że chce sobie zwrócić to, co zapłacił za pierwszą działkę (22.000 zł).

R. J. do chwili obecnej pracuje w gospodarstwie rolnym, które podarował córce i zięciowi. D. C. (2) groził, że doprowadzi do zlicytowania gospodarstwa rolnego. Zakazywał również teściowi korzystania z podwórka. Tymczasem to R. J. umożliwił D. C. (2) kontraktację buraków, przekazując mu swój „limit buraczany”, za który uczestnik przez 5 lat pobierał środki. Przeznaczał je na uprawę, nawozy itp.

W czasie trwania małżeństwa G. C. uzyskiwał o wiele wyższe dochody niż jego żona.

W 2015 roku w domu Ż., gdzie obecnie wraz z rodzicami mieszka wnioskodawczyni był przeprowadzony generalny remont. Jego koszty poniosła D. C. (1).

W okresie kiedy H. C. była małą D. i D. C. (1) zatrudniali, jako nianię M. R., której płacili za pomoc

Poza pracą na polu, D. C. (2) zajmował się nabywaniem sprzętu rolniczego, dbał o jego przeglądy. D. C. (2) uczestniczył w kontrolach terenowych przeprowadzanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Uczestnik był stroną umowy o kredyt preferencyjny nr (...) z 28 listopada 2005 roku zawartej z (...) Bankiem Spółdzielczym w Ł.. Zawarł też 21 czerwca 2004 roku umowę z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. o udzielenie pomocy na zakup ciągnika.

Od początku 2016 roku raty wszelkich kredytów spłacała D. C. (1). D. C. (2) przesłał jej sms – a, w którym przypominał o racie za dom w B..

D. C. (2), jako beneficjent działania „modernizacja gospodarstw rolnych”, otrzymał pomoc od (...) w wysokości 67.368 zł. Z tych środków zakupiony został: ciągnik Z. za 181.550 zł, ładowacz czołowy za 16.458 zł, siewnik poplonów za 5.090 zł, opryskiwacz J. 412 za 2.375 zł.

D. C. (1) otrzymała dopłaty z UE:

- w 2012 roku w wysokości 5.5847,55 zł,
- w 2013 roku w wysokości 5.1261,19 zł,
- w 2014 roku w wysokości 55.637,59 zł,
- w 2015 roku w wysokości 20.960,28 zł.

Otrzymała również pomoc finansową z tytułu wspierania zagospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania:

- w 2011 r. w wysokości 2.774,50,
- w 2012 r. w wysokości 2.935,60 zł,

- w 2013 r. w wysokości 1.979,74 zł,
- w 2014 r. w wysokości 2.506 zł,
- w 2015 r. w wysokości 2.457,67 zł,
- w 2016 r. w wysokości 8.206,02 zł + 261,46 zł + 1.072,21 zł,
- w 2017 r. zaliczkowo 22.399,60 zł,
- w 2018r. zaliczkowo 23.888,86.

D. C. (2) zwracał się do (...) o niewypłacanie D. C. (1) dopłat

Miała miejsce taka sytuacja, że D. C. (1) zakazała B. J. pracować kombajnem na polu na zlecenie D. C. (2). Miało to miejsce w okresie, kiedy D. C. (2) chciał zebrać plony, choć to nie on wcześniej dokonywał nakładów

P. B., który na polecenie D. C. (2), żeby skosić pole kombajnem, odstąpił od tej czynności, ponieważ D. C. (1) się na to nie zgodziła, była interwencja policji.

D. C. (1) poniosła tytułem spłaty kredytu na budowę domu w B. kwotę 10.580 złotych oraz kwotę 29.320 złotych

W okresie od września 2013 roku do 28 października 2015 roku D. C. (2) spłacił kredyt na budowę domu położonego w B. w kwocie 40.200 złotych.

Dokonując oceny prawnej, Sąd I instancji podniósł, że z mocy art. 31 § 1 kro, z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa), obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

Zgodnie z art. 46 kro, w sprawach nieunormowanych od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. Z kolei poprzez odesłanie z art. 1035 kc, do wspólności tego majątku oraz jego podziału stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. W świetle zaś art. 210 kc, każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności. Stąd też w sytuacji, gdy istnieje majątek wspólny, wniosek był zasadny.

Wspólność ustawowa majątkowa małżeńska ustała pomiędzy stronami z dniem 12 grudnia 2011 roku.

Oboje małżonkowie występowali o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. Wnioskodawczyni domagała się ustalenia, że przysługuje jej udział $\frac{3}{4}$ w majątku wspólnym, zaś uczestnikowi udział $\frac{1}{4}$, zaś uczestnik w odpowiedzi na to żądanie zażądał ustalenia swojego udziału w majątku wspólnym na $\frac{8}{9}$, zaś wnioskodawczyni na $\frac{1}{9}$.

Zgodnie z art. 43 § 1 kro, oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Zgodnie z paragrafem 2 tego przepisu, jednakże z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Spadkobiercy małżonka mogą wystąpić z takim żądaniem tylko w wypadku, gdy spadkodawca wytoczył powództwo o unieważnienie małżeństwa albo o rozwód lub wystąpił o orzeczenie separacji. Zgodnie zaś z paragrafem 3, przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym.

Strony składając wniosek o ustalenie nierównych udziałów winny wykazać, że łącznie zostały spełnione dwie przesłanki uzasadniające żądanie, a mianowicie: zaistniały ważne powody oraz różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego. Ważne powody są to względy natury etycznej, które sprawiają, że

w danych okolicznościach równość udziałów małżonków w majątku wspólnym wyraźnie kolidowałaby z zasadami współżycia społecznego.

Zdaniem Sądu Rejonowego, żądanie wyartykułowane przez uczestnika należy uznać za całkowicie niezasadne, bowiem żadna z przesłanek nie zaistniała w niniejszej sprawie, co wynika z ustalonego stanu faktycznego.

Odnosnie natomiast żądania wnioskodawczynie należy zauważyć, że niewątpliwie zaistniała pierwsza z wymienionych przesłanek, a mianowicie zaistniały względy natury etycznej uzasadniające ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, jednak nie została wykazana druga z przesłanek, a mianowicie różny stopień przyczynienia się do powstania majątku wspólnego.

Sąd wskazał ponadto, że zgodnie z art. 11 kpc, ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną. Tak więc w niniejszej sprawie Sąd związany jest ustaleniami zawartymi w wyroku karnym, z którego wynika, że uczestnik znęcał się nad rodziną, oraz, że istniał związek przyczynowy pomiędzy znęcaniem się przez niego a próbą samobójczą syna. Uczestnik dopuszczał się także wobec żony i dwojga starszych dzieci przestępstwa potocznie zwanego stalkingiem (art. 190a kk).

Sąd I instancji podkreślił jednak, że w czasie trwania małżeństwa obydwie strony pracowały. W okresach, gdy wnioskodawczynie korzystała z urlopów wychowawczych, ciężar utrzymania rodziny spoczywał na uczestniku. Ponadto D. C. (2), jako pilot uzyskiwał znaczące wynagrodzenie, w tym za udział w misjach, otrzymał również mieszkanie służbowe w W., które zostało później wykupione, a środki uzyskane z jego sprzedaży, były przeznaczone na wykończenie domu. Nawet syn stron, M. C. przyznał, że do 2012 roku ojciec uczestniczył w spłacie kredytów. Przeprowadzone na wniosek uczestnika postępowanie dowodowe potwierdziło, że przyczynił się on do prowadzenia gospodarstwa rolnego, np. korzystał z różnych programów wspierających rolnictwo, które pomagały w uzyskiwaniu dotacji na zakup sprzętu rolniczego, dokonywał zakupów.

Dlatego też, w ocenie Sądu Rejonowego, nie zostało wykazane, że wystąpiła dysproporcja w przyczynianiu się do powstania majątku wspólnego pomiędzy stronami. Stopień przyczyniania się małżonków powinien być oceniany na podstawie całokształtu ich starań o założoną przez zawarcie małżeństwa rodzinę. Ponieważ w tych kategoriach ocena może być jedynie przybliżona, do zastosowania art. 43 kro konieczne jest stwierdzenie wyraźnej i istotnej różnicy w przyczynianiu się małżonków do powstania majątku wspólnego.

Sąd przyznał zarazem, że dowody przeprowadzone w sprawie potwierdziły, iż D. C. (2) limitował małżonce dostęp do swojego wynagrodzenia wchodzącego w skład majątku wspólnego, co powodowało, że aby utrzymać rodzinę, zmuszona była do podejmowania dodatkowego zatrudnienia. Wielokrotnie również postępował niegospodarnie, zatrudniając do pracy w polu osoby nadużywające alkoholu, sam również go nadużywał, co miało wpływ na jakość wykonania prac polowych. Z drugiej strony uczestnik pokrywał koszty wyjazdów dzieci na wakacje, ferie, finansował szkołę latania dla N. C.,

Sąd Rejonowy wziął pod uwagę, że do zwiększenia majątku wspólnego w znacznej mierze przyczyniła się darowizna uczyniona przez rodziców wnioskodawczynie oraz bardzo wymierna pomoc, jakiej udzielał i udziela nadal w prowadzeniu gospodarstwa rolnego ojciec wnioskodawczynie R. J..

Mimo to, Sąd ocenił, że opisane wyżej okoliczności nie postawienie tezy, że nastąpiła wyraźna i istotna różnica w przyczynianiu się do powstania majątku wspólnego, która uzasadniałaby ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym.

Odnosząc się do zgłaszanych przez uczestnika roszczeń o rozliczenie dochodów uzyskanych przez D. C. (1) z prowadzonego gospodarstwa oraz zasądzenie na jego rzecz połowy dopłat z UE, Sąd I instancji uznał, że roszczenia te nie są zasadne.

Normując prawa i obowiązki stron na czas trwania postępowania w postanowieniu o zabezpieczeniu Sąd de facto dokonał podziału quod usum i przyznał do wyłącznego korzystania grunty i maszyny rolnicze określone w postanowieniu Sądu na rzecz wnioskodawczyni. Sąd kierował się tym, że to D. C. (1) prowadziła działalność rolniczą. Gospodarstwo rolne w Ż. i T. zostało przekazane w drodze darowizny przez rodziców wnioskodawczyni, którzy również mieszkają na terenie gospodarstwa i którym przysługuje służebność mieszkania.

Sąd wziął pod uwagę, że D. C. (2), pomimo że osiągał wysokie dochody z tytułu pracy zawodowej w charakterze pilota, cały ciężar spłaty zobowiązań związanych z gospodarstwem, które były znaczne (wnioskodawczyni oceniała je w pewnym momencie na około 60.000 zł rocznie), scedował na żonę, nie uczestnicząc w ich pokrywaniu. Co więcej, uczestnik postępowania zaprzestał nawet spłaty kredytu, który obciążał nieruchomości w B., która znajdowała się w jego posiadaniu i spłaty tej należności również musiała podjąć się D. C. (1), chcąc uniknąć egzekucji komorniczej.

Sąd ocenił działanie D. C. (2), jako nacechowane złą wolą i chęcią przysporzenia żonie i dzieciom cierpień. Z postępowania dowodowego wynika, w szczególności z zeznań R. J., że uczestnik opowiadał, iż doprowadzi do zlicytowania nieruchomości. O jego złej woli świadczy również fakt, że list, w którym zawiadamiał D. C. (1) o zaprzestaniu spłacania kredytu, został jej doręczony w Wigilię. D. C. (2) przesłał D. C. (1) sms- a, w którym przypominał o racie za dom w B.. Podnosił, że komornik wejdzie jej na rachunek.

Sąd negatywnie ocenił też zachowanie D. C. (2), który przed uregulowaniem praw i obowiązków przez Sąd, dokonał zbioru płodów, które zostały uzyskane nakładem D. C. (1). Dążył również do pozbawienia wnioskodawczyni dopłat UE.

Działania uczestnika Sąd uznał za sprzeczne z interesem stron, wszak mogły one doprowadzić do uszczuplenia majątku wspólnego, ale z uwagi na niższe dochody, jakie z tytułu pracy otrzymywała D. C. (1), bardziej godziły w jej sytuację. Okoliczność, że na nieruchomości przekazanej małżonkom C. mieszkają również rodzice wnioskodawczyni, groźba zlicytowania nieruchomości, uderzała także w ich interesy. Dodatkowo Sąd zaznaczył, że z uwagi na konflikt, dzieci D. C. (2) mogą liczyć na pomoc jedynie ze strony matki, a w żadnym razie na pomoc ojca, od którego nawet alimenty muszą być egzekwowane, nie były płacone dobrowolnie.

D. C. (1) i jej dzieci, a także jej ojciec - R. J. musieli podjąć wzmógłony wysiłek osobisty, by zachować majątek przed egzekucją komorniczą i wygenerować dochód, który pozwoliłby na spłatę zobowiązań. Dlatego też żądanie spłaty połowy dochodu i to wyliczonego hipotetycznie na podstawie danych GUS – u, a także żądanie zwrócenia połowy dopłat – w ocenie Sądu Rejonowego - nie zasługuje na uwzględnienie również w świetle zasad współzycia społecznego, ale przede wszystkim nie jest uzasadnione prawnie.

Sąd podkreślił, że w orzecznictwie podnosi się, iż społeczno -gospodarcze przeznaczenie prawa powinno być obecnie ujmowane z punktu widzenia wolnorynkowego i liberalnego. Osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych może zatem wykonywać swoje prawo nawet w sposób szkodzący jej interesom. Jeżeli jednak zachowanie takiej osoby koliduje z interesem innych osób, to wówczas takie zachowanie musi być uważane za sprzeczne ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem prawa. (...) Żądanie rozliczenia pożytków, stosownie do wielkości posiadanego udziału przez współwłaściciela nieruchomości, który korzysta ze swego prawa w sposób sprzeczny z jego społeczno - gospodarczym przeznaczeniem i zasadami współzycia społecznego, stanowi zatem nadużycie prawa podmiotowego i nie korzysta z ochrony - art. 5 kc (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 lutego 2012 roku w sprawie V ACa 125/12.

Sąd wskazał również, że jeżeli współwłaściciele określają prawo do korzystania z wydzielonej części rzeczy przez współwłaściciela w sposób wyłączny (quoad usum), istnieje domniemanie, że temu współwłaścicielowi przypadają pożytki i dochody z rzeczy również w sposób niepodzielny (por. orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 czerwca 1993 roku w sprawie I ACr 400/93, OSA 1994, nr 6, poz. 33).

Stanowisko to Sąd Rejonowy w całości zaaprobował i odniósł do niniejszej sprawy, w której o wyłącznym korzystaniu przez wnioskodawczynię z nieruchomości rolnych postanowił przeciw Sąd.

Ponadto dochód uzyskiwany przez współwłaściciela przedsiębiorstwa dzięki jego osobistej pracy nie jest równoznaczny z wartością pożytków i innych przychodów z tego przedsiębiorstwa, podlegających rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2011 roku w sprawie V CSK 28/11).

Sąd potwierdził, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażane było stanowisko, iż małżonkowie muszą podzielić się dopłatami unijnymi do gospodarstwa rolnego, otrzymanymi już po rozwodzie, a przed podziałem majątku. O tym, w jakiej części przypadną im te dopłaty, decyduje zawsze sąd (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2013 roku w sprawie III CZO 86/13). Niemniej jednak, pogląd ten nie ma w ocenie Sądu I instancji charakteru absolutnego i nie znajduje zastosowania, tak jak w przypadku niniejszej sprawy w przypadku podziału quoad usum.

Sąd Rejonowy wziął też pod uwagę, że w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia Sąd nie przekazał wnioskodawczyni do korzystania wszystkich nieruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego, tak, że z pozostałych mógł korzystać i osiągać dochody uczestnik, czego jednak nie robił.

Odnosnie roszczeń podnoszonych przez D. C. (2) dotyczących spłaty przez niego kredytów zaciągniętych w trakcie trwania małżeństwa, Sąd zauważył, że zgodnie z art. 45 kro, każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego, jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego.

W pozwie z 16 maja 2014 roku D. C. (2) domagał się zapłaty od D. C. (1) kwoty 16.191,57 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Jako podstawę swego roszczenia wskazał, że została zawarta umowa kredytu odnawialnego na bieżące potrzeby w formie limitu kredytowego w kwocie najpierw 15.650 zł, a następnie 10000 zł związana z rachunkiem oszczędnościowo – rozliczeniowym P. w (...) S.A. Ponadto w dniu 21 października 2008 r. strony zawarły umowę kredytu gotówkowego na cele konsumpcyjne o numerze (...) na kwotę 110.000 zł.

D. C. (2) argumentował, że zobowiązania te były spłacane z majątku wspólnego, zaś po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej tylko przez niego.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił roszczeń z tego tytułu. Po pierwsze nie zostało ono wykazane co do wysokości, uczestnik nie wskazał nawet, który z kredytów został spłacony i w jakiej wysokości. Po drugie umowa kredytu odnawialnego z 25 listopada 2003 r. została zawarta wyłącznie przez D. C. (2). Brak podpisu małżonki na ww. umowie. Dopiero w 2007 roku D. C. (1) stała się współposiadaczką konta. D. C. (2) nie wykazał kiedy i na jakie cele zostało zaciągnięte zobowiązanie i czy zostało przeznaczone na potrzeby rodziny. Ponadto Sąd zauważył, że zobowiązanie było spłacane ze wspólnego rachunku. Dlatego uznał, iż brak jest dowodów, że zobowiązanie zostało spłacone z majątku osobistego D. C. (2)

D. C. (2) nie wykazał, że środki z zaciągniętego kredytu zostały przeznaczone na potrzeby rodziny. Natomiast D. C. (1) zeznała, że karta płatnicza, uprawniająca do korzystania ze wspólnego rachunku, którą otrzymała, została pocięta przez D. C. (2), co jest wiarygodne w świetle całokształtu materiału dowodowego. Zatem wnioskodawczyni nie miała swobodnego dostępu do konta, którym swobodnie dysponował uczestnik.

D. C. (1) podniosła również, że D. C. (2) zbierał plony z ich wspólnego gospodarstwa, pomimo, że to ona czyniła nakłady i podniosła, że spłacona kwota nie przekraczała dochodów, jakie uzyskał D. C. (2) z majątku wspólnego. D. C. (2) nie obalił ww. twierdzeń.

Odnosnie drugiego z pozwów, D. C. (2) wnosił o rozliczenie kwoty 24.065 zł z takich samych jak wyżej tytułów, ale w okresie pomiędzy 12 grudnia 2011 r., a 12 września 2013 r., Dlatego też aktualne są przedstawione wyżej argumenty przemawiające przeciwko uwzględnieniu powództwa. Ponadto w załączonej historii spłaty na dzień 12 listopada 2011 r., saldo, jak się wydaje wynosi – 25.000 zł, zaś na dzień 13 września 2013 r. saldo na koncie wynosiło – 25.650 zł. D. C. (2) nie wykazał, w jakiej wysokości spłacił pożyczkę.

D. C. (2) domagał się też zasądzenia na jego rzecz kwoty 16.782,71 zł z tytułu spłaty kredytu hipotecznego na budowę domu w B.. W kolejnym piśmie podnosił, że dokonał dalszych wpłat – w sumie na kwotę około 40.000 zł, choć nie rozszerzał swego żądania. Natomiast D. C. (1) domagała się rozliczenia wpłat, których ona dokonała na spłatę ww. kredytu również w wysokości około 40 000 złotych.

Ponieważ powyższe kwoty niemal się kompensowały, a ponadto nie wykazano, czy kredyty te nie zostały spłacone z dochodów ze wspólnego majątku, dlatego Sąd oddalił wzajemne żądania stron. Ponadto uczestnik nie udowodnił, w jakiej wysokości dokonał spłaty kredytu już po ustaniu wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej.

Sąd dokonał podziału majątku wspólnego kierując się w szczególności sugestią wnioskodawczynie, bowiem sposób podziału odpowiada najbardziej obecnemu stanowi posiadania.

Ponieważ w wyniku tego podziału wnioskodawczynie uzyskała składniki majątkowe o wartości o 55.289,01 złotych wyższej niż uczestnik, dlatego też Sąd zasądził stosowną dopłatę w wysokości połowy tej sumy, tj. kwotę 27.644,51 zł.

Zgodnie z art. 212 § 3 kc, Sąd Rejonowy ustalił, że dopłata będzie płatna w terminie 1 roku, biorąc pod uwagę sytuację i obciążenia wnioskodawczynie.

O poniesionych kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc, zgodnie z którym każdy uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie, nie znajdując podstaw do odstąpienia od tej ogólnej zasady obowiązującej w postępowaniu nieprocesowym.

Apelację od postanowienia złożyła zarówno wnioskodawczynie, jak i uczestnik postępowania.

D. C. (1) zaskarżyła postanowienie w części, tj. w punkcie II i IV w zakresie, w jakim Sąd I instancji nie uwzględnił jej wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym oraz w jakim – w następstwie nieustalenia nierównych udziałów – Sąd dokonał podziału majątku wspólnego niezgodnie z jej wnioskiem oraz zasądził dopłatę na rzecz uczestnika, a nadto w punkcie V w części, w jakiej Sąd oddalił wniosek D. C. (1) o zwrot nakładów w wysokości 29.320 zł.

Wnioskodawczynie zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

- naruszenie art. 43 § 2 i 3 kro przez ich błędną wykładnię i zastosowanie, które polegało na tym, że – przy zasadniczo prawidłowo ustalonym stanie faktycznym – Sąd I instancji ocenił, że ustalone fakty świadczą co prawda o tym, że zachodzą ważne powody do żądania ustalenia nierównych udziałów na rzecz wnioskodawczynie, ale zarazem błędnie ocenił, że okoliczności te nie świadczą o spełnieniu drugiej przesłanki ustalenia nierównych udziałów, która polega na różnym przyczynianiu się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, podczas gdy – w ocenie strony skarżącej – ustalone przez Sąd I instancji fakty świadczą o tym, że druga ze wspomnianych przesłanek również została spełniona, tj. fakt wieloletniego znęcania się przez uczestnika nad wnioskodawczynią i ich wspólnymi dziećmi wraz z innymi okolicznościami ustalonymi przez Sąd (np. odmawianie przez uczestnika wnioskodawczynie dostępu do wspólnych środków zgromadzonych na rachunkach bankowych i pocięcie karty płatniczej; wyłącznie wysiłki wnioskodawczynie na rzecz zachowania stanu majątku wspólnego; brak partycypacji uczestnika w spłatach kredytów obciążających majątek wspólny) należy bowiem oceniać – przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego oraz kryterium wskazanego w art. 43 § 3 kro, jako wyraźne i istotne przyczynianie się in minus ze strony uczestnika oraz wnioskodawczynie in plus do powstania majątku wspólnego, a w konsekwencji należało uznać, że zachodzą podstawy

do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym na korzyść wnioskodawczyni zgodnie z jej wnioskiem (wnioskodawczyni $\frac{3}{4}$, uczestnik $\frac{1}{4}$);

- naruszenie art. 233 § 1 kpc, które polegało na tym, że przy zasadniczo prawidłowych ustaleniach faktycznych, polegających na stwierdzeniu, że uczestnik jedynie w ograniczonym stopniu i nieproporcjonalnie do swych możliwości przyczyniał się do powstania majątku wspólnego, a jednocześnie, że podejmował działania godzące we wspólne gospodarstwo domowe i dobro wspólnych dzieci, jak również na ustaleniu, że wnioskodawczyni podejmowała wzmoczone wysiłki w celu zachowania wspólnego majątku i działania na rzecz rodziny, Sąd Rejonowy pominął istotną część własnych ustaleń i wyprowadził błędny wniosek, jakoby wnioskodawczyni nie przyczyniła się wyraźnie i istotnie wyższym stopniu do powstania majątku wspólnego niż uczestnik, podczas gdy ze stanu faktycznego, przedstawionego w uzasadnieniu, wynika, że D. C. (1) wyraźnie i istotnie przyczyniła się do powstania i zachowania majątku wspólnego niż jej były mąż i w konsekwencji, ustalone fakty przemawiają za ustaleniem nierównych udziałów w majątku wspólnym;

- naruszenie art. 45 kro, polegające na tym, że Sąd Rejonowy oddalił wniosek o rozliczenie nakładów wnioskodawczyni na spłatę wspólnych zobowiązań stron w wysokości 29.320 zł (zgodnie z pismem z 8 sierpnia 2018r.), obejmujących spłacone przez wnioskodawczynię w okresie od 2016r. raty kredytu zaciągniętego na budowę domu w B. (z którego od 2011r. korzysta uczestnik), podczas gdy Sąd Rejonowy ustalił jednocześnie, że co najmniej od 2016r. wnioskodawczyni bez udziału uczestnika spłaca wszystkie zobowiązania związane z majątkiem wspólnym (poza kredytem hipotecznym na dom w B., raty kredytów obciążające pozostałe nieruchomości rolne, oszacowane na ok. 60.000 zł) i że uczestnik w żaden sposób nie partycypuje w spłaceniu tych zobowiązań, a w konsekwencji należało uznać, że spłaty dokonywane przez wnioskodawczynię pomniejszają zobowiązania uczestnika, a zatem podane kwoty powinny podlegać rozliczeniu;

- (w przypadku nieuwzględnienia wcześniejszych zarzutów) – naruszenie art. 5 kc w zw. z art. 46 kro w zw. z art. 1035 kc i art. 212 § 1 kc poprzez niezastosowanie tego przepisu, które to naruszenie polega na tym, że – nawet gdyby wysokość udziałów i podziła majątku wspólnego należało prowadzić tak jak w zaskarżonym postanowieniu, to z uwagi na wieloletnie i stwierdzone prawomocnym wyrokiem karnym, znęcanie się przez uczestnika nad wnioskodawczynią oraz ich wspólnymi dziećmi, zasady współżycia społecznego uzasadniały zwolnienie wnioskodawczyni z obowiązku świadczenia pieniężnego na rzecz uczestnika w celu wyrównania wysokości udziałów.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w punkcie II i ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym w wysokości $\frac{3}{4}$ na rzecz wnioskodawczyni i $\frac{1}{4}$ na rzecz uczestnika; w punkcie III poprzez dokonanie podziału majątku wspólnego w ten sposób, aby D. C. (2) przyznać składniki majątkowe opisane w punkcie I a), y), z) o wartości 1.143.913,97 zł, zaś D. C. (1) przyznać składniki majątkowe opisane w punkcie I **b), c), d)**, e), f), g), h), i), j), k), l), m), n), o), p), q), r), s), t), u), v), w), x) o wartości 3.507.924 zł; w punkcie IV i zasądzenie od D. C. (2) na rzecz D. C. (1) kwoty 10.274,48 zł.

Wnioskodawczyni wniosła o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika postępowania kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje.

D. C. (2) zaskarżył postanowienie w całości i zarzucił błędy w ustaleniach faktycznych Sądu wynikające z tego, że oparł się w całości na zeznaniach wnioskodawczyni oraz dzieci zaangażowanych w konflikt między rodzicami, a opowiadających się po stronie byłej żony, jak również poprzez brak zapoznania się z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w Płocku do wyroku rozwodowego w sprawie I C 2186/11, a skutkujące tym, że:

- Sąd nie znalazł podstaw do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym w stosunku $\frac{8}{9}$ dla D. C. (2) i $\frac{1}{9}$ dla D. C. (1),

- Sąd nie uwzględnił żądań uczestnika o zwrot pożytków, jakie uzyskała wnioskodawczyni prowadząc gospodarstwo rolne w latach 2012 – 2018 i nie zasądził połowy sum uzyskanych z dopłat bezpośrednich z UE (za okres od

2011r. do chwili obecnej), a także środków uzyskanych z tzw. „kwot cukrowych” oraz pomocy finansowej z tytułu zagospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania za lata 2017 – 2018,

- Sąd oddalił żądanie uczestnika o zwrot wydatków z jego majątku osobistego na majątek wspólny, polegający na spłacie przez niego kredytów zaciągniętych w czasie trwania małżeńskiej wspólności majątkowej, a które zostały zawarte w pozwach do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie o zapłatę 16.782,71 zł (sygn. Nc - e 1187212/14) i 16.191,57 zł (sygn. Nc - e (...)) oraz 26.065 zł (sygn. Nc - e (...)), przekazanych ostatecznie do rozpoznania w sprawie o podział majątku wspólnego,

- Sąd przyznał uczestnikowi na własność składniki majątkowe obciążone kredytami, tj. nieruchomości w B., zabudowaną domem mieszkalnym, co do którego kredyt do spłaty wynosi ok. 30.000 zł oraz „rozsabrowane” samochody, w tym samochód marki N., z którym związany jest kredyt na 20.000 zł.

Zarzucał również błąd arytmetyczny w wyliczeniu wysokości dopłaty na rzecz uczestnika i wskazał, że Sąd ustalił, iż wartość składników majątkowych przyznanych D. C. (1) jest wyższa o 55.239,01 zł niż te, które zostały przyznane D. C. (2), dlatego zasądził tytułem wyrównania udziału w majątku wspólnym na jego rzecz 27.644,51 zł. Tymczasem wartość składników przyznanych wnioskodawczyni wynosi 2.381.208 zł, a uczestnikowi – 2.270.629,97 zł, zatem różnica wynosi 100.578,03 zł, zaś tytułem dopłaty należałoby zasądzić na rzecz apelującego 50.289 zł.

D. C. (2) zarzucał również, że Sąd powinien był uwzględnić jego wnioski o zawieszenie postępowania o podział majątku wspólnego do czasu zakończenia kary pozbawienia wolności, jaką wykonuje. Uczestnik wskazał, że wskutek braku należytego zabezpieczenia nieruchomości w B. przez wnioskodawczynię stracił 60 sztuk egzotycznych kwiatów, zaś po włamaniu stracił przedmioty o wartości ok. 30.000 zł.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, D. C. (2) wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia do ponownego rozpoznania.

Uzupełniając zarzuty apelacyjne uczestnik zgłosił szereg wniosków dowodowych, w tym:

- do pisma z 1 kwietnia 2019r. (k: (...) tom XIII) uczestnik załączył kopię wyroków Sądu Rejonowego w Płocku w sprawie VII K 500/14 (przeciwko N. C. o czyn z art. 217 § 1 kk), w sprawie VII K 543/13 (przeciwko M. C. o czyn z art. 157 § 2 kk) oraz Sądu Okręgowego w Płocku w sprawie I C 2186/11 wraz z uzasadnieniem (o rozwód) na okolicznych rzeczywistych stosunków panujących między nim, a byłą żoną i dziećmi;

- w piśmie z 17 grudnia 2019r. (k: (...), tom XIII) D. C. (2) wniósł o dodatkową wycenę nieruchomości zabudowanej domem mieszkalnym w B. oraz samochodów N. (...) i O. (...), wskazując, że upoważniony przez niego do nadzoru nieruchomości sąsiad – K. K. (2), został „przegoniony” przez D. C. (1), która w październiku 2019r. zerwała łańcuchy na bramie i zmieniła zamki w domu. W krótkim czasie po tym zajściu doszło do włamania, dom został okradziony, zamieszkali w nim bezdomni, zaś samochody zostały „rozsabrowane”;

- w dniu 17 marca 2020r. (pismo k: (...), tom XIV) uczestnik wniósł o dokonanie wyceny wszystkich maszyn i urządzeń rolniczych, objętych zaskarżonym postanowieniem, a znajdujących się w posiadaniu wnioskodawczyni – według cen na 12 września 2014r., ponieważ użytkuje je od tamtej pory wyłącznie D. C. (1), jego zdaniem błędem było ustalenie ich na dzień sporządzenia opinii;

- w dniu 27 kwietnia 2020r. (k: (...), tom XIV) wpłynął wniosek uczestnika o załączenie akt Sądu Rejonowego w Żyrardowie II K 924/19 oraz o ponowną wycenę wszystkich nieruchomości, ponieważ w jego przekonaniu stan epidemii C. – 19 oraz fakt planowanej budowy lotniska w B. dodatkowo wpłynął na wartość rynkową nieruchomości, jego zdaniem – straciły one na wartości;

- w dniu 18 sierpnia 2020r. (k: (...) tom XIV) uczestnik wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków sędziów SO w Płocku J. C. i SR w Żyrardowie E. C. na okoliczność jego aktualnej sytuacji osobistej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje, w tym przede wszystkim apelacja uczestnika, okazały się w przeważającej części zasadne.

Zgodnie z art. 567 § 3 kpc, do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami (...) stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. Zatem w myśl art. 684 kpc, znajdującego odpowiednie zastosowanie w sprawach o podział majątku wspólnego, sąd z urzędu ustala skład i wartość wspólnego dorobku małżonków, podlegającego podziałowi.

Punktem wyjściowym rozstrzygnięcia w przedmiocie podziału majątku jest zatem ustalenie składu i wartości majątku wspólnego. Od prawidłowego bowiem ustalenia tych elementów, zależy określenie wartości udziałów małżonków, a ponadto decyduje o wysokości przysługujących im spłat lub dopłat. Dlatego też wadliwości w ustaleniu tych elementów, podważają dokonany podział, wobec czego z reguły konieczne jest uchylene w całości postanowienia Sądu I instancji.

Poza sporem pozostaje, jakie nieruchomości należą do majątku wspólnego byłych małżonków C.. Natomiast jeśli idzie o ruchomości, to Sąd zaliczył do tych składników wyłącznie maszyny i urządzenia rolnicze wskazane we wniosku D. C. (1) oraz dwa samochody, tj. N. (...) i O. (...) nr rej. (...). Sąd zignorował wniosek uczestnika, zgłoszony w piśmie procesowym z 23 lutego 2018r. (k: 1770 – (...), tom IX), aby podziałem zostały objęte również inne ruchomości, mianowicie: spawarka, betoniarka, dwie piły spalinowe marki H., skuter marki Y., myjki ciśnieniowe typu K., sprzężarki powietrza z wyposażeniem, miernik wilgotności ziarna, dwie profesjonalne wiertarki z wyposażeniem, a także: liny, łopaty, siekiery i wyposażenie warsztatu podręcznego. Zdaniem Sądu Okręgowego, ze względu na ustawowy nakaz ustalania składu majątku wspólnego, przewidziany w art. 684 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc, wyrażony w art. 207 § 6 kpc (w brzmieniu obowiązującym do 6 listopada 2019r.), zakaz rozszerzania wniosku czy występowania z nowymi roszczeniami właściwymi dla tego rodzaju spraw, ma ograniczone zastosowanie. Warto przy tym podkreślić, że D. C. (2) nie korzystał z pomocy prawnej pełnomocnika przez cały czas trwania postępowania. Dlatego tym bardziej nie można czynić mu zarzutu, że w chwili, gdy działał w sprawie już samodzielnie, zbyt późno zgłosił do podziału opisane wyżej ruchomości. W ocenie Sądu II instancji, Sąd Rejonowy powinien był ustalić, czy rzeczywiście ruchomości wymienione w piśmie z 23 lutego 2018r. należą do wspólnego dorobku, czy nadal istnieją, ewentualnie, co się z nimi stało po ustaniu wspólności majątkowej. W dalszej kolejności, o ile przynajmniej część twierdzeń uczestnika okaże się prawdziwa, należy dopuścić dowód z opinii biegłego na okoliczność ich wartości (chyba, że między stronami nie będzie w tym zakresie sporu).

W związku z wydarzeniami, jakie miały miejsce już po wydaniu postanowienia przez Sąd Rejonowy, tj. włamaniami do domu mieszkalnego w B. oraz zniszczeniem samochodów znajdujących się na tej posesji, konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego. D. C. (2) utrzymuje, że przed stawieniem się do zakładu karnego, podjął starania o zabezpieczenie nieruchomości wraz z samochodami, które znajdowały się w jego posiadaniu poprzez powierzenie kluczy do bramy i do domu sołtysowi wsi – K. K. (2). Tymczasem – jak twierdzi uczestnik – jego była żona zerwała łańcuchy na bramie oraz wymieniła zamki w drzwiach. Dlatego w jego ocenie to D. C. (1) odpowiada za dewastację domu oraz samochodów. Z tego względu – w przekonaniu uczestnika - Sąd ponownie powinien oszacować wartość tych składników, a odpowiedzialność za utratę ich wartości przypisać wnioskodawczyni. D. C. (1) na rozprawie apelacyjnej zaprzeczyła, aby zmieniała zamki w domu lub zrywała zabezpieczenie na bramie do posesji. Natomiast nie ma sporu co do tego, że faktycznie doszło do włamania i zniszczenia części majątku wspólnego.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Rejonowy ustali, czy i ewentualnie które z byłych małżonków C. ponosi odpowiedzialność za zniszczenia spowodowane włamaniami, uzupełniając w tym zakresie postępowanie dowodowe stosownie, w szczególności rozważy, czy nie należy przesłuchać w charakterze świadka K. K. (2). Powinien także zapoznać z aktami Sądu Rejonowego w Żyrardowie II K 924/19 dotyczącymi włamania. Oceniając, które z byłych małżonków nie dochowało należytej staranności w zabezpieczeniu majątku wspólnego, Sąd zbada również, dlaczego samochód marki N. (...), mimo że w oparciu o postanowienie zabezpieczające został przekazany w zarząd D. C. (1),

przez cały czas trwania postępowania pozostawał w posiadaniu D. C. (2) i jakie to ma znaczenie dla przypisania odpowiedzialności za jego zniszczenie w 2019r., kiedy uczestnik odbywał karę pozbawienia wolności.

Po wyjaśnieniu opisanych wyżej wątpliwości, Sąd powinien na nowo przystąpić do oszacowania wartości majątku wspólnego, zarówno nieruchomości, jak i ruchomości.

Zgodnie z art. 156 ust. 3 ustawy z 21 sierpnia 1997r. o gospodarowaniu nieruchomościami (Dz.U.2020.65-j.t.), operat szacunkowy może być wykorzystywany do celu, dla którego został sporządzony, przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia, chyba że wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników, o których mowa w art. 154 ustawy. Według stanu na dzień zamknięcia rozprawy w I instancji, wszystkie operaty szacunkowe sporządzone przez biegłą M. K., zostały potwierdzone aktualizacjami z października 2018r. Z uwagi na przedłużające się postępowanie międzyinstancyjne, postępowanie zażaleniowe oraz kolejne wnioski uczestnika (o pełnomocnika z urzędu czy o zabezpieczenie), apelacja mogła być rozpoznana dopiero 4 listopada 2020r., czyli dwa lata po upływie od potwierdzenia aktualizacji operatów szacunkowych przez biegłą. Z uwagi na wyraźne stanowisko uczestnika, domagającego się ponownej wyceny wszystkich nieruchomości, uzupełnienie materiału dowodowego w tym zakresie jest niezbędne, przy czym należy dokonać go już po ustaleniu dodatkowych okoliczności, o których mowa wyżej. Być może celowe byłoby ustalenie wartości rynkowej nieruchomości w B., zabudowanej domem mieszkalnym ((...)) w dwóch wersjach, tj. według stanu przed włamaniem na dzień ustania wspólności majątkowej i po włamaniu. Ponadto, ustalając wartość wszystkich nieruchomości położonych w gminie B., biegła powinna jasno wypowiedzieć się, czy fakt, iż w tym regionie planowana jest budowa Centralnego (...), wpływa na ich aktualną wartość rynkową.

Ponadto, o ile Sąd Rejonowy uzna, iż dodatkowe ustalenia faktyczne to uzasadniają, zleci biegłemu rzeczoznawcy ponowną wycenę samochodów zniszczonych wskutek włamania na nieruchomość w B..

Uchybienia procesowe Sądu I instancji oraz dodatkowe okoliczności faktyczne, związane z włamaniem na posesję w B. powodują, że w zakresie ustalenia składu i wartości majątku wspólnego, konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości.

Natomiast w odniesieniu do wzajemnych wniosków D. C. (1) i D. C. (2) o zwrot nakładów i wydatków z ich majątków osobistych na majątek wspólny oraz wniosku uczestnika o zwrot pożytków, Sąd II instancji stoi na stanowisku, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd Rejonowy dość pobieżnie ustalił, że byłym małżonkom służą wzajemnie wobec siebie roszczenia z tytułu zwrotu nakładów i wydatków, ale wzajemnie się kompensują, dlatego podlegają one oddaleniu. Z kolei wniosek D. C. (2) o zasądzenie na jego rzecz zwrotu pożytków z tytułu prowadzenia przez D. C. (1) gospodarstwa rolnego, jest – w ocenie Sądu I instancji - niezasadny ze względu na dokonany w istocie podział quoad usum oraz zasady współzycia społecznego.

Nie można wykluczyć, że ostateczne wnioski Sądu Rejonowego okażą się słuszne. Niemniej jednak powinny one być poprzedzone szczegółowymi ustaleniami i wyliczeniem konkretnej wysokości roszczeń, jaka przysługuje każdemu z byłych małżonków. Brak takich danych w uzasadnieniu Sądu Rejonowego powoduje, że w istocie nie jest też możliwa kontrola instancyjna w tym zakresie.

Ponownie przystępując do rozliczenia opisanych wyżej roszczeń, w pierwszej kolejności trzeba pamiętać, że o zwrocie wydatków i nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny, Sąd orzeka wyłącznie na wniosek zgłoszony w postępowaniu w I instancji, a zgłaszający ten wniosek powinien dokładnie określić swoje żądania, tj. zgodnie z art. 187 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 kpc (postanowienia Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2012r., I CSK 323/11 i z 24 stycznia 2013r., V CSK 132/12, publ. L.). Stosownie zaś do art. 321 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, żądaniami tymi Sąd jest związany (zob. uzasadnienia postanowień Sądu Najwyższego z 16 października 1997 r., II CKN 395/97 i z 2 października 2003 r., V CK 239/02, publ. L.).

Ta sama zasada dotyczy wniosku o zwrot pożytków. Domagając się rozliczenia dochodów z gospodarstwa rolnego, uczestnik także powinien sprecyzować swoje żądanie. Przepis art. 684 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc nakłada na sąd obowiązek działania z urzędu wyłącznie w odniesieniu do ustalenia i podziału pomiędzy byłymi małżonkami składników majątku wspólnego. Podstawą do zażądania rozliczenia w postępowaniu działowym pożytków, jakie przyniosło wspólne prawo jest natomiast art. 618 § 1 kpc, który znajduje odpowiednie zastosowanie w sprawie o podział majątku wspólnego. Zgłaszając roszczenie, o którym mowa w tym przepisie, D. C. (2) musi dokładnie oznaczyć jego wysokość i podstawę faktyczną. Do pisma procesowego zawierającego zgłoszenie tego rodzaju roszczenia ma zastosowanie art. 130 w zw. z art. 13 § 2 kpc, stąd też w rachubę wchodzi zwrot wniosku w razie nieusunięcia w terminie jego braku formalnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2016r., II CSK 82/15). Po należyтым sprecyzowaniu żądania w tym zakresie, Sąd będzie mógł ocenić zastrzeżenia zgłaszane przez wnioskodawczynię.

Jeśli idzie o roszczenia zgłaszane przez D. C. (2), to w zakresie, w jakim wynikają one z treści pozwów objętych w sprawach przekazanych do postępowania o podział majątku wspólnego, zostały one określone precyzyjnie i tak: w sprawie IC 657/15 (k: 636 – 672, tom IV) uczestnik dochodził 16.191,57 zł z tytułu spłaty kredytów odnawialnego i konsumpcyjnego, w sprawie I C 841/15 (k: 763 – 849, tomy IV – V) żądał zasądzenia na jego rzecz 24.065,60 zł z tytułu spłaty kredytu odnawialnego oraz w sprawie I C 1598/15 (k: 864 – 868 tom V) domagał się zapłaty 16.782,71 zł z tytułu spłaty kredytu hipotecznego.

Z pozoru wydawałoby się, że Sąd Rejonowy przeanalizował te żądania, jednak wywody zawarte w uzasadnieniu, nie są w tej części dość przekonujące.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił roszczeń z tytułu zwrotu wydatków na spłatę kredytów, o których mowa w sprawie I C 3656/14 przekazanej przez Sąd Rejonowy w Sierpcu. Po pierwsze w jego ocenie nie zostało ono wykazane co do wysokości. Tymczasem uczestnik załączył do pozwu zestawienie operacji na jego rachunku bankowym, z którego były dokonywane spłaty kredytów. Sąd nie ocenił należycie tych dokumentów.

Ponadto, zdaniem Sądu I instancji, umowa kredytu odnawialnego z 25 listopada 2003 r. została zawarta wyłącznie przez D. C. (2), zauważając jednocześnie, że dopiero w 2007 roku D. C. (1) stała się współposiadaczką konta. W tych okolicznościach należało przynajmniej poprzez wysłuchanie stron uściślić, na jaki cel został zaciągnięty kredyt odnawialny w 2003r., czy żona akceptowała jego kolejne odnowienia, na jaki cel były przeznaczone środki uzyskane z tego tytułu, zwłaszcza te, które zostały pobrane w okresie ostatnich lat przed ustanowieniem rozdzielności małżeńskiej.

Zdaniem Sądu, skoro zobowiązanie było spłacane ze wspólnego rachunku, to oznacza, że nie pochodziło z majątku osobistego D. C. (2). Jednocześnie Sąd ustalił, że wnioskodawczyni nie miała do niego dostępu w czasie trwania małżeńskiej wspólności majątkowej. W tych okolicznościach trzeba dokładnie wyjaśnić, z jakich źródeł wpływały środki na ten rachunek, jak również jaki był stan konta od chwili ustania małżeńskiej wspólności ustawowej.

Ponadto Sąd I instancji pominął, że druga umowa, której dotyczy żądanie w sprawie I C 3656/14, tj. umowa z 21 października 2008r. o kredyt gotówkowy w wysokości 110.000 zł, została podpisana przez oboje małżonków. W tej części Sąd również nie poczynił bardziej dokładnych ustaleń co do przeznaczenia uzyskanych w ten sposób środków ani źródeł spłaty po ustanowieniu rozdzielności majątkowej.

Odnośnie drugiego z pozwów, tj. w sprawie I C 841/15 Sądu Rejonowego w Sierpcu, w której D. C. (2) wnosił o zasądzenie kwoty 24.065 zł z tytułu spłaty opisanych wcześniej kredytów, ale za inny okres, Sąd Rejonowy podtrzymał swoją argumentację, podnosząc, iż w jego ocenie uczestnik nie wykazał, w jakiej wysokości spłacił pożyczkę po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej ani z jakich źródeł.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ocena zasadności tych roszczeń powinna być poprzedzona bardziej dociekliwym wysłuchaniem stron, wnioski które wywodzi Sąd Rejonowe nie są dość przekonujące. Uzasadnienie Sądu I instancji zawiera sugestię, że D. C. (2) mógł uregulować zobowiązania zaciągnięte w czasie trwania małżeńskiej wspólności ustawowej ze środków zgromadzonych na wspólnym rachunku, również przed ustanowieniem rozdzielności

majątkowej. Taka teza nie została poparta żadnymi dowodami i wymaga wyjaśnienia, i nie wynika też z jednoznacznych twierdzeń uczestnika lub wnioskodawczynie.

D. C. (2) w sprawie I C 159/15 Sądu Rejonowego w Płocku domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 16.782,71 zł z tytułu spłaty kredytu hipotecznego na budowę domu w B.. W kolejnym piśmie podnosił, że dokonał dalszych wpłat na poczet tego kredytu – w sumie na kwotę około 40.000 zł, choć – w ocenie Sądu Rejonowego - nie oznaczało to rozszerzenia żądania.

W tej części Sąd I instancji poprzestał na stwierdzeniu, że skoro D. C. (1) również dochodziła rozliczenia wpłat, których miała dokonać na spłatę ww. kredytu w wysokości około 40.000 zł, to powyższe roszczenia wzajemnie się skompensowały.

Sąd Okręgowy nie podziela tego zapatrywania. W pierwszej kolejności trzeba zwrócić uwagę, że w piśmie procesowym z 20 lipca 2016r. (k: (...) – 1350 tom VII) D. C. (1) zgłosiła do rozliczenia kwotę 10.580 zł z tytułu wydatków poniesionych przez nią na spłatę kredytu hipotecznego. Natomiast żądanie zapłaty 41.773,15 zł dotyczy zwrotu nakładów na przeprowadzenie remontu domu mieszkalnego w Ż.. Dodatkowo wnioskodawczynie w piśmie z 8 sierpnia 2018r. (k: (...), tom XII) domagała się 29.320 zł z tytułu dalszej spłaty kredytu hipotecznego. Sąd I instancji nie dokonał analizy zgłoszonych wyżej żądań w sposób pozwalający na stwierdzenie, czy istotnie mogło dojść w tym wypadku do wzajemnego potrącenia skutkującego oddaleniem wniosków, zgłoszonych zarówno przez D. C. (1), jak i D. C. (2).

W odniesieniu do regulowania zobowiązań z tytułu kredytu hipotecznego, Sąd bardzo zdawkowo ocenił wzajemne roszczenia byłych małżonków i one również powinny być przedmiotem najpierw dokładnego wysłuchania stron, a następnie w razie potrzeby oceny zaoferowanych dowodów. Rozpoznając żądania z tytułu zwrotu wydatków, poniesionych z majątku odrębnego każdego z byłych małżonków na ich majątek wspólny, Sąd oczywiście nie musi działać z urzędu. Nie znaczy to jednak, że zostaje całkowicie zwolniony z obowiązku choćby wstępnego ustalenia, jakie są twierdzenia każdej ze stron oraz w razie sporu mającego znaczenie dla rozstrzygnięcia – kogo i w jakiej części obciąża dowód.

Sąd Rejonowy całkowicie pominął żądanie D. C. (2) z tytułu zwrotu pożyczek, bo w istocie tego domagał się uczestnik formułując swój wniosek o „rozliczenie dochodów z gospodarstwa rolnego”. Uczestnik na rozprawie 27 października 2017r. wniósł o zasądzenie na jego rzecz z tytułu dochodów za lata 2014 – 2016 kwot: 110.690,02 zł, 87.235,75 zł i 113.826,09 zł. Wskazał, że swoje szacunki oparł na danych publikowanych przez GUS, ale nie można w tej sytuacji zarzucić, że roszczenie nie zostało w ogóle skonkretyzowane. Uczestnik w dalszych pismach procesowych zgłosił też roszczenia o zwrot dopłat bezpośrednich oraz tzw. „kwot cukrowych”.

Sąd I instancji oddalił również to żądanie, uznając iż środki uzyskane z prowadzenia gospodarstwa rolnego powinny przyspaść użytkownikowi w ramach podziału majątku quoad usum, będącego następstwem udzielonego zabezpieczenia w niniejszym postępowaniu. Zdaniem Sądu, za takim rozstrzygnięciem przemawiają również zasady współzycia społecznego. Nie przesądzając całkowicie o słuszności lub nie takiej koncepcji, wydaje się, że orzeczenie Sądu zapadło przedwcześnie, w szczególności nie zostało poprzedzone ustaleniem, czy i w jakiej wysokości D. C. (1) uzyskała dochód z gospodarstwa rolnego oraz jak pobrane przez nią dopłaty bezpośrednie oraz inne korzyści finansowe, stanowiące wsparcie dla rolników, zostały przez nią zagospodarowane.

Ponieważ Sąd nie rozpoznał istoty sprawy w zakresie obejmującym wnioski byłych małżonków o zwrot wydatków i nakładów z ich majątków osobistych na majątek wspólny, jak również wniosek uczestnika o zwrot pożyczek, Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie także w tej części.

Opisane wyżej żądania do pewnego stopnia zostały sprecyzowane, ale ulegały nieustannej modyfikacji. Dlatego też, ponownie rozpoznając spór w tym zakresie, Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności zobowiąże pełnomocników wnioskodawczynie i uczestnika do sformułowania ich na nowo, ze wskazaniem wysokości żądań, tytułu uprawniającego do tych roszczeń oraz okresu, jakiego dotyczy każde z nich. Następnie przystąpi do wysłuchania każdego z byłych

małżonków w celu ustalenia okoliczności spornych oraz zakreśli termin na zgłoszenie wniosków dowodowych, przy czym w odniesieniu do określenia wysokości dochodu z gospodarstwa rolnego wskazane byłoby przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rolnictwa.

Ponadto, Sąd orzekając o roszczeniach, o których mowa wyżej (zwrot nakładów i wydatków oraz zwrot pożytków), dla zapewnienia postanowieniu pełnej jednoznaczności, powinien nie tylko ujmować poszczególne o nich rozstrzygnięcia, zamieszczając je w sentencji w odrębnych jednostkach redakcyjnych, lecz także w razie częściowego uwzględnienia, dokładnie wskazywać, iż Sąd oddala je w pozostałym zakresie.

W pozostałej części, tj. co do oddalenia wniosków o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, Sąd Okręgowy oddalił obie apelacje.

Sąd I instancji prawidłowo ocenił, że D. C. (2) przez pierwsze lata małżeństwa, zwłaszcza w czasie pełnienia służby wojskowej, jako pilot, osiągał znacznie wyższe dochody niż jego żona. D. C. (1) pracowała jako pielęgniarka, prowadziła dom i opiekowała się dziećmi. Mimo to, słusznie Sąd stwierdził, że nie ma podstaw, by w związku z tym, przyznać D. C. (2) prawo do udziału w majątku wspólnym w wymiarze przewyższającym połowę, a już na pewno nie w wysokości $\frac{8}{9}$. Nie ulega żadnej wątpliwości, że w okresie intensywnego powiększania majątku, oboje małżonkowie pracowali zawodowo, zaś wnioskodawczyni w większym stopniu poświęcała się opiece nad dziećmi i prowadzeniu domu, wszak uczestnik brał udział w licznych szkoleniach, misjach zagranicznych etc... i w gruncie rzeczy był nieobecny w domu. Z kolei po przyjęciu darowizny nieruchomości rolnych w T. i Ż., gm. B. od rodziców wnioskodawczyni oraz sukcesywnym nabywaniu kolejnych gruntów rolnych, uczestnik zajmował się rolnictwem. Zatem jego rola w wychowywaniu dzieci również była już niewielka. Zgodnie z art. 43 § 3 kro, przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym. Dlatego też zapatrywanie uczestnika, który wychodzi z założenia, że skoro zarabiał dziewięciokrotnie więcej od żony, to należy w takim samym stosunku podzielić ich wspólny majątek, jest całkowicie nieuprawnione.

Stopniowo narastający konflikt między małżonkami oraz zaangażowanie w spór ich starszych dzieci, doprowadziło do trwałej separacji, którą należy liczyć od grudnia 2011r. Dopóki w sprawie o podział majątku wspólnego Sąd nie udzielił D. C. (1) zabezpieczenia polegającego na powierzeniu jej zarządu nad częścią gruntów rolnych wraz z maszynami i urządzeniami rolniczymi oraz samochodem N. (...), silny konflikt mógł doprowadzić do zaprzepaszczenia zgromadzonego dorobku. Od 2014 r. to wnioskodawczyni dba o jego zachowanie, prowadzi gospodarstwo rolne w Ż. i T., korzystając z pomocy ojca i wynajmując do pracy rolników. Od tego momentu reguluje też na bieżąco zobowiązania zaciągnięte w czasie trwania małżeńskiej wspólności majątkowej, dzięki czemu udało się uniknąć postępowań sądowych i egzekucyjnych w związku z ewentualnym brakiem spłaty kredytów. Jej zaangażowanie i dbałość o wspólny majątek w ostatnim okresie przemawiają za tym, aby szczególnie uwzględnić te starania przy rozpoznaniu wniosku o ustalenie nierównych udziałów, choć nie świadczą o tym, że to wnioskodawczyni w większym stopniu przyczyniła się do powstania majątku wspólnego.

Trzeba podkreślić, że art. 43 § 2 kro formułuje dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, które muszą wystąpić łącznie i które pozostają do siebie w takim wzajemnym stosunku, że żadne „ważne powody” nie stanowią podstawy takiego orzeczenia, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest równy, a jednocześnie - nawet różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku, nie stanowi podstawy ustalenia nierównych udziałów, jeżeli nie przemawiają za tym „ważne powody”. Innymi słowy, wyróżnienie przez ustawodawcę tych dwu przesłanek sprawia, że sam nierówny stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego nie może być uznany za ważny powód w rozumieniu komentowanego przepisu. W orzecznictwie zdefiniowano ważne powody na gruncie omawianego unormowania jako okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego sprzeciwiają się przyznaniu jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do której powstania ten małżonek nie przyczynił się. Podkreśla się przy tym, że ocena ważnych powodów ma nie tylko aspekt majątkowy, ale również etyczny, co wyraża się w postulatcie dokonywania ich oceny przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego. Wskazano jednak trafnie, że nie chodzi tu o winę w rozkładzie pożytku,

ale o winę odnoszoną do nieprzyczyniania się lub przyczyniania się w mniejszym stopniu niż to wynika z możliwości małżonka. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2018 r., w sprawie II CNP 11/17, LEX nr 2483319)

Przenosząc te uwagi na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że o ile D. C. (2) w większym stopniu przyczynił się do powstania majątku wspólnego, to nie zachodzą żadne ważne powody w rozumieniu art. 43 § 2 kro, które uzasadniałyby ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym na jego korzyść.

Sąd Okręgowy jednoznacznie potępia zachowania uczestnika w stosunku do żony i dzieci, które ostatecznie doprowadziły do prawomocnego skazania go za przestępstwo znęcania się nad członkami rodziny. Sąd skazał go za to na karę pozbawienia wolności, którą nadal odbywa. Biorąc pod uwagę zachowanie D. C. (2) wobec członków rodziny, być może istniałyby ważne powody do ustalenia nierównych udziałów na korzyść wnioskodawczyni, ale z kolei nie sposób uznać, że to ona w większym stopniu przyczyniła się do powstania wspólnego dorobku małżonków.

Podsumowując – ustalenia faktyczne i ocena prawna Sądu I instancji w zakresie, w jakim dotyczy oddalenia obu wniosków o ustalenie nierównych udziałów, są trafne, Sąd Okręgowy w całości je podziela.

Sąd Okręgowy pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez D. C. (2) na etapie postępowania apelacyjnego, ponieważ uznał, iż istnieją podstawy do uchylenia zaskarżonego postanowienia w przeważającej części i przekazania go do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, który weźmie je pod uwagę uzupełniając postępowanie dowodowe. Nie miały one natomiast znaczenia dla rozstrzygnięcia w przedmiocie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Uznając, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy w zakresie obejmującym wnioski o zwrot wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny oraz wniosku o zwrot pożytków z majątku wspólnego, zaś w części dotyczącej ustalenia składu i wartości majątku wspólnego wydanie postanowienia wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, uchylił zaskarżone postanowienie w punktach I, III, IV, V, VI i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Żyrardowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za II instancję - stosowanie do treści art. 108 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Natomiast w odniesieniu do wniosków o ustalenie nierównych udziałów, obie apelacje podlegały oddaleniu zgodnie z art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

R. K. M. J. Ś.